

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Datanhallinnan asetus täydentää avoimen datan direktiivin tavoitteita. Avoimen datan tavoitteiden edistämiseksi ammattikorkeakoulut ja yliopistot ovat Suomessa olleet hyvin merkittävässä asemassa.
- Korkeakouluihin liittyy autonomian ja niitä koskevan oman lainsäädäntönsä kautta erityispiirteitä, joita tulisi selvityksessä käsitellä huomattavassa määrin enemmän.
- Korkeakoulujen TKI- ja tutkimustoiminnan tuottamilla aineistoilla on erilaisia avoimuuden asteita, jotka datahallinta-asetuksissa tulisi huomioida.
- Selvitysluonnoksesta paistaa läpi Suomen lainsäädännön sirpaleisuus ja siiloisuus. Selvityksen teksti on lakeja soveltamaan joutuville toimijoille vaikeasti hahmottuvaa.

Datanhallinnan asetus täydentää avoimen datan direktiivin tavoitteita (mm. kappale 3.1.1: ” [Asetuksen] Luvun [2] tavoitteena on jatkaa avoimen datan direktiivillä omaksuttua politiikkaa edistää julkisen sektorin hallussa olevan datan uudelleenkäyttöä.”). Avoimen datan tavoitteiden edistämässä AMK:t ja yliopistot (korkeakoulut) ovat Suomessa olleet hyvin merkittävässä asemassa.

Korkeakouluihin liittyy autonomian ja niitä koskehtavan oman lainsäädäntönsä kautta erityispiirteitä, joita tulisi selvityksessä käsitellä huomattavassa määrin enemmän. Nyt korkeakouluja ei mainita tekstissä kertaakaan. Ammattikorkeakoulujen osalta haaste liittyy myös niiden oikeushenkilöasemaan, sillä yliopistoista poiketen ne ovat muodoltaan osakeyhtiöitä.

Eryteisesti kappaleen 3.1.1. kohdalla, jossa oppilaitokset rajataan direktiivin ulkopuolelle, mutta tutkimustoiminnan suhteen todetaan direktiivin tekstin olevan lähtökohtaisesti vaikeaselkoinen: ”Toisin kuin avoimen datan direktiivissä, datanhallinta-asetuksessa ei nimenomaisesti säädetä oppilaitosten lisäksi tutkimuslaitoksista. Datanhallinta-asetuksen johdanto-osassa tutkimuslaitosten kuulumista asetuksen soveltamisalaan on kuvattu melko vaikeaselkoisesti.”

Korkeakoulujen TKI- ja tutkimustoiminnan tuottamilla aineistoilla on erilaisia avoimuuden asteita vaihdellen kaikille täysin avoimesta täysin salassa pidettävään. Eryteisesti yritysten kanssa tehtävän TKI-yhteistyön kannalta avoimuuden aste on äärimmäisen relevantti kysymys. Lainsäädännön ja etenkin sen tulkintojen tulee tässä mielessä olla ennakoitavia ja täydellisen selkeitä, vain siten datanhallinta-asetuksen alkuperäiset tavoitteet tulevat täytetyiksi. Aineiston etukäteen luotettavasti tehty suunnittelu vähentää erilaisia riskejä, kun jälkikäteen tapahtuva tulkinta heikentää luottamusta eikä täytä hyvän tieteellisen käytännön kriteereitä.

Kokonaisuudessa näkyy yleisesti ottaen Suomen lainsäädännön sirpaleisuus ja siiloisuus. Tästä johtuvana nyt kyseessä olevan selvityksen teksti on lakeja soveltamaan joutuville toimijoille vaikeasti hahmottuvaa. Kun esittely tehdään vielä poissulkevana, ei tulkinta ja rajanveto eri normien suhteen helppotu. Vaikuttaa, että lainsäädännön koko kenttä tulisi termeineen tuntea läpikotaisin, että data-aineistoja voisi turvallisesti julkaista. Tarvitaan paljon lisäselvennystä, että toteutuu Suomen digitaalisessa kompassista asetettu tavoite: ”ketterä ja reiluin ehdoin tapahtuva dataan pääsy kaikenkokoisille yrityksille sekä rohkeus avata dataa ja kehittää uudenlaisia liiketoimintamalleja luovat uutta datatalouden kasvuliiketoimintaa.”

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

